

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește fosta
să se adreseze la Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
in Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Alcoolism.

Sub numirea aceasta modernă se ascunde beția cu toate derivatele ei. Și derivatele aceste sunt multe. Degenerările trupesti și sufletești sunt tot atâtea urmări ale alcoolului. Spitalele, sanatoarele și casele de sănătate oferă clasice exemplare din acești oameni nefericiți. Iar numărul celorce sunt pe acasă, liberi, avizați la mila rudeniilor sau a sătenilor, pentru cari nu sunt locuri în casele de adăpost, este deadreptul înspăimântător.

Niciodată nu mi-s'a părut aceasta speție de oameni atât de fioroasă, ca pe acest timp de războiu. Poate și împrejurarea, că flacăii, mândria satelor, este afară la oaste, iar acasă între invalizi au rămas marea mulțime a acestor nefericiți, contribuie la împrejurarea, că se văd mai tare dintre ceilalți. Nicicând n'am văzut atâția degenerați cu capetele uriașe, cu fălci de lup și ochii încolori și cu gura vecinic căscată, ca în zile de sărbătoare pe străzile satelor. Roi ies, bărbați, femei, fete, copii, de abia proptindu-și pe picioarele scurte, mălăețe, trupul diform, mă-tăhălos și pășesc nesiguri toți într-o direcție, care duce la — crișmă.

Cine a văzut cândva convoiul trist al acestor ființe nefericite, cum se oprește, adușmeacănd duhoarea de rachiu din jurul ospătăriilor, li vine să esclame cu Adam din „Tragedia Omului”: Doamne dar și ăștia sunt făptura mânilor Tale?

N'am legat niciodată mari nădejdi de activitatea reuniunilor umanitare. Intotdeauna am taxat de mai mare șgomotul, ce-l fac la tot pasul în jurul lor, decât rezultatele, ce le pot arăta pe urma activității lor salvatoare de oameni.

În fața aparițiilor atât de triste însă suntem constrânși să facem

apel din nou la sprijinul reuniunilor antialcoolice. Și cum aceste de regulă sunt reprezentate la sate prin un singur om, care este preotul, ne adresăm cătră preoțimea noastră și li atragem cu zor atenția asupra acestei chestii atât de mari a poporului nostru.

Puneți capăt acestui flagel! Nu știm dacă măsuri generale contribuie la sufocarea procesului de degenerare, dacă predica, votul comun și celealalte câte se prevăd în regulamentele reuniunilor antialcoolice, țin în coardă membrii benevoli de a nu mai consuma spiritul distrugător de sănătate. Credem însă, că nici argumente ad hominem, nu sunt a-se cruță, când alte mijloace s'au dovedit de insuficiente. Trebuie vorbit fiecărui alcoolist aparte. Trebuie făcut atent asupra urmărilor beției. Luați în revistă nevaticii, hăbăucii, balbucienții și li prezentați cu piide inspiratoare de groază.

Li prezentați mai ales femeilor. Sunt semne, că alcoolismul își seceră azi dintre femei victimele cele mai numeroase. Arătați-le ființele, la cari dau viață femeile aceste, de regulă decăzute și moralicește.

Inițiați mișcarea grandioasă de salvare a oamenilor! Smulgeți buruiana, ca să nu innădușă spicul! Ridicați blăstămii de deasupra satelor, dacă voți să nu decadă în masă un popor viguros, cum a fost al nostru în decursul veacurilor trecute!

Cu aceste datorim poporului, care e dat în îngrijirea noastră.

Importante reforme interne. —

Consiliul de ministri, ținut sub președinția primministrului Wekerle Sándor, a autorizat pe ministrul de interne Ugron Gábor, ca să elaboreze două proiecte de legi, privitoare la o nouă arondare a comitatelor ardeleni și la

reforma administrativă a comitatelor dela graniță. Primul elaborat este în strâns nex cu reforma electorală și contemplează asigurarea supremației maghiare și în acele comitate, în cari majoritatea locuitorilor este română. A doua, care va fi introdusă și în comitatele slovăcești dela granița Boemiei, are de scop înăsprirea pazei de graniță, spre a pune capăt agitațiilor, ce vin din afară.

Interpeleția deputatului Holló în chestia Elsiaciei.

Deputatul Holló Lajos a prezentat Camerei în 23 crt. după desbaterea proiectelor dela ordinea zilei, următoarea interpeleție:

Interesul Ungariei e încheierea de grabă a războiului și redarea păcii. Conte Czernin, ministrul externelor în vorbirea din urmă a stabilit în amănunte condițiile de pace a Ungariei și Austriei. A declarat că noi suntem aplicați să încheiem pace pe baza înființării arbitrajului și a desarmărilor. Abzicem de orice garanții teritoriale, deci de anexiuni, și vrem să trăim în relații bune economice cu toate popoarele. Toate aceste condiții reale de pace corespund intereselor vitale a Ungariei și Austriei și pe temelia acestora se pot nutri nădejdi serioase de pace. Secretarul imperial Kühlmann în vorbirea rostită nu de mult încă s'a ocupat cu condițiile păcii, spunând următoarele: »Afară de aspirațiile Franței asupra Elsiacie-Lorenei pacea nu are alte obstacole necondiționate».

Pe cât e de îmbucurătoare declarația ministrului de externe Czernin, care a fost aprobată și de majoritatea partidelor germane, cu durere trebuie constatată, că divergențele mari ridicate în chestia Elsiacie-Lorena pot prelungi războiul încă ani. E în interesul omenirii, în special în interesul vital al Ungariei, să se delătore și piedeca aceasta din calea păcii. Nu intenționăm

să ne amestecăm în afacerile altui stat, dar de altă parte datorința față de noi pretinde să facem tot posibilul ce e în interesul restabilirii de grabă a păcii. E firesc, ca fiecare stat să constate interesul care îl direcționează în purtarea și încheierea războiului, însuși să cumpănească, că ce rezolvare pretind împrejurările țării.

În actuala criză mondială nici un stat nu se poate degaja de obligațiunea ca să coopereze pentru delăturarea piedecilor și redarea păcii. Luând în considerare toate acestea întrebăm On. guvern: 1. Se alătură la condițiile expuse de ministrul externelor, contele Czernin și sperază că pe temelia acestora pacea de fapt se va restabili în anul al patrulea de războiu. 2. Are de cuget guvernul externelor să lucre pe cale pașnică la egalizarea controverselor ce încă mai sunt și să delătore din drumul păcii ultimele obstacole.

Vorbirea ministrului francez despre continuarea războiului. Pacea nu e fără anexarea Elsacia-Lorenei. Agenția „Havas” aduce vorbirea războinică a ministrului francez Poincaré, îndreptată contra acuuzelor ridicate de deputatul Puch față de guvern, care în rezolvirea chestiei interne cu procesul Malvy a dovedit prea puțină energie. Poincaré reflectând la interpelația deputatului Puch, a declarat, că Franța urmărește în actualul războiu restabilirea dreptății. Șeopul acesta e independent

de durată războiului. Ținta aceasta am urmărit-o și atunci când Franța biruită a protestat contra anexării Elsacia-Lorenei. Redarea Elsacia-Lorenei la patria mamă e dreptul nostru. Aceasta am spus-o. Oricum să se sfârșească luptele, noi trebuie să continuăm războiul pentru redarea Elsacia-Lorenei. Numai sclăvia ne-ar putea constrânge să renunțăm la aceasta țară. Cu ajutorul forțelor noastre și ale aliaților vom lupta până când vom obține acest scop.

Poincaré a repetat declarația ministerială despre durată războiului:

Nici cu o oră nu va continua mai departe, dar nici cu o oră nu se va încheia mai iute de cum trebuie.

Am stabilit în amănunte punctele de cooperare cu Anglia. Împreună luptăm și am aruncat în luptă toată forța aviaanelor și a artileriei. Și când fac amintire de Franța și Anglia nu-mi uit nici de ceilalți aliați fideli. Remarc Anglia fiind frontul nostru comun. Acum tratăm despre extinderea frontului englez.

Sâmbătă am fost în Londra, când secretarul imperial Kühlmann a declarat, că nu vor ceda nici un petec din teritoriul german.

În afacerea Elsacia-Lorenei am aruncat mânușa. Primul a dat răspuns formal Lloyd-George, răspunzând lui Kühlmann prin nobila aruncare de mânușă: Anglia rămâne alături de Franța până când Franța nu primește Elsacia-Lorena. În ziua următoare același răspuns l-a dat și Statele-Unite.

Tratatul contelei Károlyi cu Kühlmann asupra Elsacia-Lorenei. — Despre discuțiile urmate în ședința Camerei ungare cu secretarul imperial Kühlmann, contele Károlyi a spus unui ziarist următoarele:

tetea și le-a vândut pe ale lui cu 50 cor. de tot, îmi vine să-mi smulg părul.

— Nu-i vorbă de aceea a spus domnul învățător. Voi vă gândiți tot la pământ, la vite, la pășune. Veți căpăta drept de a alege deputat. Vă veți da și voi votru, nu tot cirogarii cu haine nemțești. Ba dacă ai plăți și tu frate Nicolae, dare la stat baremi 100 cor...

— Să mă ferească Dumnezeu! După ce să mai plătesc și dare asta?

— ...Și ai avea o moșie de 3—400 jugăre...

— Asta-i vorbă, ziceți.

...Ai ști pe deasupra scrie și cote și ai mai fi umblat prin Nemția, Franța, Anglia...

— N'am fost domnule, nu. Numai după pașaport am umblat, voiam să merg în America...

— Nu așa frate Nicolae. Dacă ai fi umblat prin țările astea din plăcere, ca să vezi lumea și să cheltui bani, atunci ai putea fi chiar deputat, dacă te-ar alege cineva. Dreptul acesta l'ai avea. Așa deocamdată îți rămâne dreptul, să îți dai tu votru pe cine vrei să fie deputat.

— Va să zică să merg la alegere cum au mers Ciufundenii la domnul Maniu.

— Da, da. Chiar așa.

— Și să merg și eu.

— Și!

— Să votez cu domnul Maniu.

— Așa.

— Am comunicat lui Kühlmann, că notez o interpelație în politica externă și mai ales de aceea ca în primul rând să mă ocup cu vorbirea lui. Am sculat întrebarea, nu s'ar putea aplana chestia Elsaciei în așa mod ca aceea sau o parte din ea să se declare de stat neutral între Franța și Germania. La aceasta mi-a răspuns Kühlmann, că aceasta nu se poate închipui, poporul german nici când nu se înveștește. Am reflectat, că Germania înainte de izbucnirea războiului cu Italia ne-au sfătuit să cedăm Teritoriul Italiani.

Starea personală a diecezei gr.-cat. de Oradea-mare.

Sub acest titlu, acum de curând, a apărut în tipografia „Nagyvárad” un mic șematism, editat de episcopia gr.-cat. de Oradea-mare. Ca considerare la scumpirea hârtiei, așa redus cum ni-se prezintă acest șematism, are o valoare netăgăduită. Din cele 26 pagini ale șematismului de-o parte o cunoaștem această dieceză în marginile ei mai noxe și mai înguste, iar de altă parte știm mai bine prețai ce am pierdut prin dismembrarea atât de dureroasă ale celor 72 parohii. Datele statistice, cari scriitorul acestor orduri le-a adunat din acest șematism, se dau următorul tablou: Dieceza gr.-cat. de Oradea-mare se împarte în 14 protopopiate; de prezent are 117 parohii și 87 școli. Clerul se împarte astfel: 6 canonic, 113 adm. și parohi, 20 preoți-profesori, 11 preoți chemați pe vremea războiului la serviciu militar, 8 preoți neordonați disponibili și 4 preoți deficienți — de tot 162. La acest număr sunt a-se adăuge absolvenții de s. teologie, cari ating cifra de 20, precum și teologii de prim diferite seminarii, cari asomenea sunt 20.

FOIȚA.

Niculae despre votul universal.

(Monolog).

— S'a mai auzit așa ceva?

— Ci-că iar ne dau votru. Ne pun alături cu domni. Ne ridică și pe noi între dascăli, popi, solgăbirii!

— E lucru de înțeles așa! Mai bine să merg eu, unde merge domnul notareș, decât să vină el aici. E mai ușor să ridici din cele păhure, decât să dai eu așa pe astea coaste! Eu pot ținea rest la masa înținută chiar și cu domnu solgăbiru, nu știu dacă el ar ținea rest cu mine aici la culesul encursului!

— Va fi de bună seamă iar vre-o glumă domnească și cu votru, de care îmi cotea domnu învățător dintr'o gazetă. Căci la d'noi le place să glumească câte odată cu amărății de noi.

— Altcum nu mă pot desmetici cu o cace îmi citea domnul din gazetă.

— Bagă de seamă t-am șis. D'nia ta apoi de votru și gazeta scrie de drepturi și asta nu-i tot una. Drepturi ne trebuie, nu votru! Cu votru nu ne încălșim! Drepturile însă, vasi Dumniata, asi sunt scampe tare. Dau pentru dreptul de a ținea o vită la pășune câte 50 cor. Când mă gândesc că

— Asta nu o fac. Asta nu. Las' că am văzut eu pe Dragomir și pe Bacot! Nu merg Doamne ferește. Să-mi lămozie vre-un jandarm și mie oasele. Asta n'o fac.

— Sunt sătul de alegerile noastre din sat. N'am nici o lipsă să mai merg și pe aiurea.

— Că și numai stând mă gândesc la alegerile noastre de acasă mă trec fieri de moarte. Atâta mi-ar mai trebui să merg și la alegeri de deputații!

— Din pricina alegerilor a trebuit să-mi taiu părul! Uitați-Vă ce am ajuns om bătrân! M'am tuns și am jurat, că în viața mea mai mult păr lung n'o să-mi las!

— Adecă asta a fost al doilea jurământ. Cel dintâi l'am făcut acum patru ani, când am șis, că nu voi mai merge la alegeri, să trăiesc o sută de ani!

— Dar putut-ai? Căci e chiar făcătura! Domniile astea au încodit schimbarea direcțiilor tot pe timp de iarnă. Năci un lucru tu nu ai. Câmpul e pustiu, vitele și-a în grajd, lucru pe acasă îl luăruști iute, iar nopțile în mai lungi, decât pomenile țiganilor. Ce să faci? Vine Nan, vine Bran, unul vrea jude, altul vornic, al treilea jurat. Unul îți e cumătru, altul cuseru.

— Vere Nicolae în dreapta, amătre Nicolae în stânga. Să vii și tu la un păhar de bunăvoință. E satul întreg la mine. Am vândut o oală, am tăiat un parcel. Hai cemetre; e și popa și dascălul...

Din aceasta statistică a clerului reiese, că în dieceza Orăniilor sunt 48 de iși, cari azi mânu vor ajunge „disponibili”, 48 de iși, cari zi de zi aşteaptă ca cutare parohie să devină vacantă — pentruca să ajungă în via Domnului. Iar parohii vacante nu sunt. Abundența aceasta a clerului mai tînăr, sîrește, este spre dauna bisericii. Constatarea aceasta s'a făcut și de altădată, se face și acum, căci cu toții am dori să se facă ceva, ca să nu fie atîția în aşteptare...

Dacă urmărîm școala română din aceasta dieceză, vedem, că în dieceză sunt 88 inv. ordinari în funcțiune, 7 școli sunt fără învățători, iar numărul învățătorilor mobilizați e 85, adică 40% a învățătorimii. Și când ne gândim la șirul atît de frumos și la condita atît de patriotică a învățătorilor mobilizați și a celor rămași acasă, ne întrebăm, că ce rezon pedagogic l-a îndemnat pe bătrînul conte să trimită controlori la pedagegiile noastre? Dacă e verbă de controlori, poftim, să meargă cei controlori la front, să vadă ce învățători au crescut pedagegiile noastre și ce patrioți au crescut zărmanii învățători, ieșiți din ale noastre pedagegi. Sapienti sat! *Corresp.*

Condițiile de pace a rușilor.

— Comisia executivă a muncitorilor și miliției a dat următoarele condiții de pace: Trupele germane să evacueze Rusia, autonomie pentru Litvania și Polonia. Autonomie pentru Armenia din Turcia. Chestia Elzacia-Lorenei să se rezolve prin votizarea absolut independentă a poporului. Restabilirea Belgiei și desdăunare din fonduri internaționale. Restabilirea Sârbiei și Muntenegrului, iar despăgubirea să i-se selvească din fonduri internaționale. Sârbia să capete eșire la marea Adriatică, iar Bosnia și Herțegovina autonomie. România să se restabilească între

vechile frontiere, dar să permită, că va da autonomie Debrudjei și va executa punctul 3. a pactului din Berlin cu privire la îndreptățirea jidovilor. Austria să deie autonomie ținuturilor italiene până la votizarea poporului. Germania să recăpate câteva colonii. Restabilirea Persei și a Greciei. Neutralizarea pasurilor, ce conduc înăuntrul mărilor și a canalelor Suez și Panama. Libertate pentru navigarea mărilor de comerț, sistarea secestrării mărilor, precum și oprirea de-a torpila săi cu comerțul. Câteva partide beligerante să renunțe la deadaunări și haraciu.

Fiscare stat să conducă independent politica comercială, dar unele să se deoblige, că după războiu vor abdice de bloada comercială.

Războiul european.

— Telegrama oficiale. —

Budapesta, 23 Octomorie. În Flandria luptele iscate ieri dimineață între Draaibruk și Poelkappelle au ținut până seara. Punctul de atac anglo-francez, după porunca prinsă, era la doi kilometri îndărăptul primelor noastre poziții. Dușmaul care la început a pătruns în zona de apărare dela partea sudică a pădurii Houthouster, a fost respins prin contraatac. Noile forțe inamice nu au putut să mărească terenul cucerit în afunzime de 300 metri și lățime de 1200. La Poelkappelle am recucerit linia de tolcer. Pe altă secțiune a regiunii de atac a eșuat un atac dușman. Atacuri tari resfirate s'au dat contra secțiunii de front dela Gheluvelt. Atacul a fost frânt de focul

nostru. Francezii și englezii prin focul concentric german au suferit pierderi grele. Luptele zilei de ieri din Flandria au adus succes deplin pentru noi. Spre nord ost de Soissons în amiază s'au început cu forță deplină luptele de artilerie, după cari dimineața fiind negură, francezii au întreprins cu deosebire eșiri de sondaj. Seara între valea Aillette și Braye prin descărcarea tunurilor de toate calibrele focul s'a ridicat la violență puternică. Pe inserat focul inamic s'a înnuiat, ca după miezul nopții să crească în foc extrem de baraj. În zori s'au început atacurile puternice a infanteriei franceze. Pe țarmii ostici dela Maas brigade proaspete după pregătiri vehemente de artilerie au cuprins culmea 326 spre sud vest de Beaumont. Au făcut peste 1000 prizonieri.

Frontul ostic. Prada operațiilor date contra insulelor din sinul de mare dela Riga se urcă la 10.130 prizonieri, peste 100 tunuri, între cari 47 tunuri mari de năi, câteva tunuri revolver, 150 mitralieze și aruncătoare de mine, peste 1200 cară, 2000 cai, 30 automobile, 10 aeroplane, casetele dela trei regimente cu 35000 ruble, mari cantități de alimente. Între marea de ost și marea Neagră nu s'au dat lupte mai însemnate.

În Macedonia luptele fiind timploios au stagnat înainte de amiază. Seara s'au dat lupte crunte la cotitura Cerna și dela țermii vestici ai Vardarului până la lacul Doiran.

Informațiuni.

Majestatea Sa în Tiroiul sudic. Agenția „M. T.” publică, că Majestatea Sa a sosit Duminică dimineața în Tiroiul de sud, a cercetat ținutul dela Folgaria, unde M. Sa anul trecut a condus la atac mai multe regimente. A vizitat locurile unde s'au dat lupte mai însemnate. Poporul l-a primit în tot locul cu mari ovații. Într'un loc s'a întreținut cu o țărăniță, întrebându-o, că ce cugetă ea despre pace. Țărănița și-a spus părerea, adăugând: — Doar domnul și așa știe mai bine. În ziua următoare M. Sa a cercetat valea Flains, pe unde a călătorit în anulul continu de tunșri. M. Sa a privit și luptele ce se dau la Carsano, unde trupele italiene folosindu-se de întunecimea de peste noapte, au intrat în pozițiile noastre. Ostajii noștri viteji i-au respins în noapte.

Fînd timpul nefavorabil M. Sa nu a putut vizita toate regiunile luate în program.

Hirotoniri. Duminică în 21 oct. I. P. S. Mitropolit Victor a hirotonit de preoți pe următorii On. domni absolvenți de teologie: *Pompeiu Pop*, dispus de adm. interimar în Cârța-săsească (tractul Arpașul-de-jeu); *Octavian Pop*, dispus de adm. parohial în Șonfalău (tractul Arieș); *Mazim Pop*, dispus de

— Și cu o vorbă de abia te pomește.

— În sara asta așa, mânu pe aia urmă. Să te lăpși nu te mai poți. Ce și vrei? L'ai beut pe om o teamă întregă și să nu mergi să-ți dai votru? Nici două nopți nu trec și te aprind, de nu rămâi fără cu degetul!

— Ei Niculae, că de multe ori ai plătit tu votrul asta blăstăment! Beai o teamă, o țarnă de pomână, dar în ziua alegerii te plătești cu camătă toată.

— Curată bătae de joc! Nu știe nime cum și de unde, dar n'am feat la nici o alegere să nu viu șnepit cum se cade acasă. Ce-a fost și la alegerea asta din urmă, nu i-aș mai auzi de nime.

— Nu știi nici din ce îți vine pricina. N'am făcut nimănuși nimic. Stam în malțime și căscam gura, cum strigă unii pe Petru alții pe Donu. Din bun senin a trăsut palma, numai la doi pași de mine. După ast nici foc să ne fi dat la toți. Până bați în almi se-am însăerat.

— Așa ceva de când ești! Vre-o patru mâni nu'au îngărdat de cap. Trăgăba ea nebuni. Fiscare în altă parte, de nu știam nici încărăt să mă las. Cine a fost? Sata întreg, căci om nu era să nu fie cu mâna la capul vecinului. Eu încă smulgeam la un stub, tot cât puteam. Mai târziu am înțeles că chiar pe omătru îl sgătăiam, dar cine

să știe ce face în grămada mare, care în curând pe jos se tăvălea și da, rănece, sudala.

— Deasupra în cancelarie domni stăteau și unii tot strigau spăriați, alții rideau.

— Pateau ride zău, căci sărosi mai mari, ca samentele de pe sate nu sunt pe lumea asta. Noi stam să ne scotem ochii să cine să fie vornic și la urmă tot numai ăla era, pe care îl vreau domăniile. Înă nu s'au pus nime în vre-o dirigăterie pe care să-l vrea samentele. Tot numai veia dozonilor.

— Și acum nu ie o deșul că ne batem acasă, când ne alegem dirigăteriile noastre. Vreau să ne ducă și prin vecini. Să ne facem de minune și pe acolo. Să alegem în țevărăgie cu alte sate. Să facem cunoștință și cu alții.

— Ducă-se cine va vrea. Eu știu că de acasă nu mă mișc.

— Adică ce să mai sici? Și aci va fi ea și la noi. Vor veni iar cu „Vere Niculae”, „Cumetre Niculae”, „Nu te voi alege tu dintr'un sat de samente”, mai câte un păhar de rachiu, mai câte-o vorbă, că te aprind... și te pomenești iar cu mâinile tu păr la cineva și alți șasă cu mâinile la cap la tine.

— Pe nemne asta-i rânduiala lumii. Și sunt numai alegători! Ce ar fi dacă ar trebui să mă alegă pe mine?

Mihalache.

adm. parohial în Abafala (tractul Reghia); *Maxim Sârbu*, dispns de adm. parohial în Banderf (tractul Cichindeal). Dădată au fost hirotoniți din dieceza Gherlei, domnii: *Alexandru Pop* și *Iosif Sângeorgheanu*.

Vicariate greco-orientale maghiare. Cetim în „Bis. și Școala”: Di Vedicška Imre, referentul presei rusești în ministerul de interne, scrie un articol în ziarul „Alkotmány”, în care arată ce îngrijiri trebuie să se facă pentru maghiarii greco-orientali, aflători sub ierarhia română și sârbească. Di Vedicška e de părerea, că pentru acești maghiari greco-orientali să nu se înființeze o episcopie de sine stătătoare, ca cea a Hoderegului pentru maghiarii greco-catolici, ci fiecare dieceză română și sârbească să aibă câte un vicariat și să capete dreptul a folosi limba maghiară la funcțiunile liturgice și la propunerea religiei în școală. Rămânând în marginile episcopioilor vechi, crede, că și cei cari azi înca (în la limba română și sârbească, cu timpul vor dori liturgia maghiară. Dacă prin legi se va întări elementul greco-oriental maghiar, bisericile autocefale române și sârbești vor fi silita a se alipi de supremația maghiară și că limba maghiară în viața bisericăască nu numai să o sufere, ci să și o lătească.

Acum trebuie să se facă rugărilor pentru ostașii creștini de război. Într-un număr trecut al ziarului nostru am adus ordinațiunea M. Sale, prin care se dispune crucea părinților cari au șase copii și a copilului care a mai rămas singur în viață. Rugățile pentru crucea ultimului copil rămas în viață sunt a se preda primpretorelui. La rugere se cere informațiuni familiale, carte de botez dela preotul local și a. se indică și locul de serviciu unde e împărțit acela pentru care se face rugarea. Ferul public de prima instanță e obligat să aștearnă rugarea în timpul cel mai scurt la comanda indicată la ea.

Părinții cu mai mulți copii cari sunt îndreptățiți la cruce, pentru obținerea acestui favor au să se prezinte la comanda de divizie unde servesc; aci vor căpăta legitimație despre câștigarea favorului. Pe baza acestei legitimații, pe câmpul de luptă vor fi împărțiti la slujbe cari vor fi departe de locul dușman.

Ciocnirea de tren între gara Blaj și Hususău. Sâmbătă seara trenul de șosețe la 8^{1/2} ore în gara Küküllőszög, în câmp deschis, aproape de stația dela Mănărade, s'a ciocnit cu două locomotive, cari au viteză mare mergând spre Hususău. Ciocnirea s'a dat cu o forță ușa de mare încât ambele locomotive au suferit mari deteriorări. Unele cupee dela trenul personal, în urma izbirei puternice, s'au arcat peste oaltă, roți au fost săvârșite departe, șinele rupte, un eșaf de serviciu încopelat aproape de locomotivă, a fost aruncat de pe linia ferată. Locomotivele aveau aspectul a două uriași, cari în luptă gigantică și-au izbit piepturile, ce s'au lăsat ca și o lamă de tuiștea. Bucăți de roți, șine, ferole trase în catifea, uși, cărbuni a împărțiat forța, ce azată cu trezvie, împreună țări și transporta idei noi, iar când ea nu e înfrântă de puterea intelectuală a omului, care vieți.

Era o fatucime de mormânt când a avut loc catastrofa. Pasagerii în primele momente au crezut, că izbitora previse din o oprire bruscă a trenului și numai după repetarea acesteia și-au dat seama, că stau în preajma unei ciocniri. Jădecata caldă a fost înlocuită cu panică, ce face imposibilă orice rezonanță urgentă de salvare, cercând fiecare cu risicul altuia să și scape viața. Au sărit pe ferosti și mulți dintre ei, cuprini de spaimă la vederea înfrățitului și strigătelor deznădăjduite, au luat-o la fugă.

La știrea catastrofei a sosit din Teiaș un tren de salvare cu medici și medicamente. Local catastrofei era ca și un câmp de război, oamenii cu rane sângerânde, morți, dintre cari unii abia au fost scoși de sub ruini. Noaptea s'a lucrat cu multă încredere la bandajarea răniților, iar morții au fost așezați în șir, nu departe de locul tragediei. Ancheta pornită a constatat, că catastrofa a fost provocată de conducătorul celor două locomotive, cari aveau direcția spre Hususău. El înca a căsūt victimă ciocnirii. Mașinistul locomotivei avea ordin la scris să nu plece din gară înainte de sosirea trenului personal. Se prea poate, ca el, fiind nu de mult venit din Zagrab, să nu fi înțeles ordinul.

Victimele acestei greznicie ciocniri tres peste 56 persoane, dintre cari 6 morți, 10 grav și 40 ușor răniți. Între cei morți a fost și Carol Megyeri, elev al gimnaziului nostru și George Simouă.

Necrolog. † Ioan Bosian, preot gr.-cat. în Poiana-Arieșului, a trecut la cele eterne Duminică în 14 Oct. 1917, la 42 ore din noaptea, după un morb repentin de ereri, împărțit fiind cu ss. Sacramente ale mărișilor, în etate de 37 ani, 14 ani al căsătoriei și preoției.

Osemintele scumpului decedat s'au așezat spre vecinica odihnă, Mercuri în 17 Oct. la 11 ore a. m. dela casa parohială din Poiana-Arieșului în mormântul familiar din Turda.

— † **George Simu Simonfi**, ofițier superior la căile ferate ung., a încetat repentin din viață la 20 Oct. a. e. la 10 ore seara, în etate de 37 ani și al 12-lea an al fericitei sale căsătorii.

Rămășițele pământești ale scumpului decedat s'au așezat spre vecinica odihnă după rital bisericii gr.-cat. din capela cimiterului comen din Cluj, la 24 Oct. la 3 ore d. a. în aceeași cimiter.

Odănească în pace!

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Susin.

O calfă

cu cunoștințe și experiențe în branșa băcăniei și ferăriei, află aplicare imediată la „CONSUM” societate comercială pe acții în *Blaj—Balázsfalva*. — Ofertele să se adreseze direct la adresa societății.

Concurs la ajutoare din fundațiunea „Vancea cassa arhidiecezană” pentru învățăceii și sodalii de meserie.

Din venitele de pe anul 1915 ale fundațiunii „Vancea cassa arhidiecezană” publicăm concurs cu termenul 31 Octomvrie. 1917, pentru următoarele ajutoare:

1. Un ajutor de 120 cor. pentru un sodal meseriaș, carele e în preajma de a se face măiestru. Ajutorul are să-i slujească spre a și putea prosara recuzitele cele mai de lipsă.

2. Un ajutor de 80 cor. pentru un învățăcel meseriaș, carele e în preajma de a se face sodal.

3. Donă ajutoare de câte 50 cor. pentru învățăcel de meserie.

Concurenții la ajutoarele acestea au să dovedească:

1. Cu carte de botez din matricula bisericească, că sunt români gr.-cat. filii ai arhidiecezei.

2. Cu contract încheiat cu măiestrul, la care învață ori lucră, că deprind cutare meserie, și cu atestat dela măiestrul cum se poartă și ce progres și singuință arată în deprinderea măiestriei.

3. Cei ce ar dori să capete ajutoarele de sub p. 1. și 2. cu atestat dela măiestrul, că sunt în preajma de a se face măiestri ori sodali.

4. Cu atestat dela parohul român gr.-cat. local ori în lipsa acestuia dela parohul catolic local, că dășii au cercetat și școlile de repetițiune și au umblat la sfânta biserică și acolo și-au împlinit toate obligațiunile ce creștini buni.

5. Concurenții la ajutoarele de sub p. 3. au să se legitimeze după 31 Dec. 1917 și până cel mult la 15 Ianuarie 1918, la acest Consistor cu atestate capitate dela măiestrii lor, la cari învață, că se poartă bine și sunt diligenți în învățarea măiestriei lor, și cu atestat dela parohii români gr.-cat. locali, ori în lipsa acestora dela parohii catolice locale, că dășii au cercetat și școlile de repetițiune și au umblat la sfânta biserică și acolo și-au împlinit toate obligațiunile de creștini buni. Neplăcând condițiunea aceasta dășii pierd dreptul de a folosi mai departe ajutorul folosit până atunci.

6. Preferiți vor fi concurenții, cari vor dovedi că sunt conștincțioși cu fondatorul fericitul mitropolit Ioan Vancea de Butessa.

Blaj, din ședința consistorială ținută în 25/12 Septemvrie 1917.

AVIZ.

Caut o instructoră pentru doi băiați neajunși la vârsta de a putea cerceta școala. Se recere să fie din familie bună, să știe limba germană. Absolventele de pedagogie, întru cât vor posedea limba germană, sunt preferite. Condițiunile se vor stabili în scris. Reflectantele a se adresa Administrației acestui ziar sau dnei Mărioara Floria n. Vlassa, Szancsal.

Ioan Susin